

УДК 378.14:159.9

Стадник А.Г.¹, Журавльова А.М.²

¹канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. СНЗ-111 НУ «Запорізька політехніка»

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ: ЗМІСТ І СКЛАДОВІ

У сучасному суспільстві, що стрімко змінюється, вимоги до якості підготовки фахівців значно зросли. Особливо це стосується психологів, діяльність яких безпосередньо впливає на особистісний розвиток людей, їхню здатність долати життєві труднощі та адаптуватися до змін. Одним із основних критеріїв професійної підготовки є сформованість професійної компетентності. Саме вона визначає здатність майбутнього фахівця ефективно реалізовувати свої знання й навички в реальній практиці.

Поняття професійної компетентності широко досліджується у науковій літературі. Зокрема, М. Богданов розглядає професійну компетентність як інтегровану систему знань, умінь і навичок, що формується у процесі професійної діяльності. На його думку, компетентність є результатом не лише навчання, а й безперервного саморозвитку фахівця. О. Козлов акцентує увагу на особистісному аспекті компетентності, підкреслюючи роль індивідуальних рис у здатності до адаптації, прийняття рішень і самоорганізації в умовах професійної діяльності. Він зазначає, що високий рівень особистісної зрілості є передумовою ефективної професійної діяльності. І. Петрова наголошує на інтегративному характері компетентності, де важливими є когнітивні, мотиваційні, емоційні та регулятивні компоненти. Вона розглядає професійну компетентність як динамічну систему, що розвивається протягом усього професійного шляху людини.

Отже, професійна компетентність охоплює не лише фахову обізнаність, але й особистісні якості, що забезпечують готовність до професійної діяльності в умовах невизначеності, змін та високої соціальної відповідальності.

Аналіз наукових підходів дозволяє виокремити основні складові професійної компетентності майбутніх психологів:

- Когнітивний компонент – включає теоретичні знання з психології, методологію наукового пізнання, володіння сучасними психодіагностичними та психокорекційними технологіями.

- Операційно-діяльнісний компонент – охоплює практичні навички проведення психологічного консультування, тренінгової роботи, психологічної діагностики, а також уміння розробляти й реалізовувати психологічні інтервенції.

- Особистісний компонент – передбачає сформованість таких якостей, як емпатійність, рефлексивність, емоційна стабільність, відповідальність, толерантність та етичність.

- Мотиваційний компонент – пов'язаний із прагненням до професійного саморозвитку, інтересом до обраної діяльності, готовністю до самонавчання та вдосконалення професійної майстерності.

- Регулятивний компонент – включає здатність до саморегуляції, постановки цілей, планування діяльності, оцінювання результатів і корекції власної поведінки.

Особливу роль у становленні професійної компетентності відіграють практична підготовка та проходження студентами-психологами професійних практик, де вони мають змогу застосувати набуті знання в реальних умовах, розвивати професійно важливі якості та навички.

Формування професійної компетентності студентів-психологів є складним і багатокомпонентним процесом, який потребує цілеспрямованої педагогічної підтримки. Основними чинниками такого формування є: якісна теоретична підготовка, що передбачає засвоєння базових і спеціалізованих знань; організація практичної діяльності, яка сприяє розвитку умінь і навичок через залучення студентів до реальних ситуацій психологічної практики; формування особистісних якостей, необхідних для професійної діяльності психолога, зокрема через рефлексивні практики, тренінги особистісного зростання та розвиток емоційного інтелекту; підвищення рівня професійної мотивації, що стимулює інтерес до постійного саморозвитку і вдосконалення; інтеграція інноваційних освітніх технологій, таких як проектне навчання, моделювання професійних ситуацій, проблемно-орієнтоване навчання.

Важливим аспектом є також створення мотиваційно-розвивального середовища у закладі вищої освіти, що стимулює студентів до активної пізнавальної та професійної діяльності.

Отже, професійна компетентність студентів-психологів є складним інтегрованим утворенням, яке поєднує знання, практичні уміння, особистісні якості, професійну мотивацію та регулятивні здібності. Її формування вимагає системного підходу, поєднання теоретичної підготовки та практичного досвіду, розвитку рефлексії та професійної етики.

Успішне становлення професійної компетентності забезпечує готовність майбутнього психолога до ефективної діяльності в умовах сучасних викликів і сприяє його професійному зростанню протягом усього життя.